

SPORDA KADINLAR VE SORUNLARI

* Pınar YAPRAK, ** Dr. M. Tayfun AMMAN

* Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü,
** Marmara Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

Özet

Sporda kadınların sorunlarını niteliksel araştırma yöntemiyle belirlemeyi amaçlayan bu çalışmada, spor dünyasında aktif olarak yer alan sporcu, antrenör ya da yönetici 16 kadınla yapılan görüşmeler değerlendirilmiştir. Görüşmelerde araştırma grubunun spordaki kadının sorunları, kadınların spora katılım imkânları, kadın sporcuların medyada takdim biçimleri, taciz, cinsiyet rolleri vb. konularda görüşlerini belirlemek amaçlanmıştır.

Araştırmaya katılanlar arasında sporda kadın sorununu daha önce hiç düşünmediğini dile getirenler olmuştur. Kadın sorununu başka konularla birlikte ele alma, diğer genel problemleri kadın sorunundan üstün tutma veya genel sorunlara kadın sorunundan daha fazla odaklanma gibi genel eğilimler tespit edilmiştir. Önce “ayrımcılık yaşamadım” diyen bazı katılımcılar sonradan güçlü cinsiyet ayrımcılığına ilişkin tecrübelerden söz etmişlerdir. Genel olarak spora katılım fırsatlarından yararlanmada kadınların erkeklere oranla daha olumsuz koşullar içinde oldukları dile getirilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Kadın, Spor, Cinsiyetçilik, Taciz, Medya, Katılım.

Abstract

WOMEN IN SPORTS AND THEIR PROBLEMS

This paper, with qualitative method, evaluates perspectives of elite women athletes, trainers and administrators on challenges women have in sports. The interview method is used for this research with a total of 16 women participating. Fourteen elite sportswomen, 11 trainer and 11 sports manager participated in interviews. Regarding some women having done/doing one, both or three of this occupations, total participant is 16 people. This study aims to determine the thoughts of interview group on sportswomen' problems, women's opportunities to participate in sports, presentation of sportswomen in mass media and harassment, sex roles, etc.

Examining the data it is found that there is a tendency to associate women's issues with other problems in sports instead of discussing it as a specific issue. Also gender issues generally are thought to be less important than other problems in sports. Some have never realized the situations were unequal till they were questioned. Many opinions of unequal gendered treatments were mentioned by the majority of the participants. According to participants male athletes were more supported in sports in Türkiye.

Keywords: Women, Sport, Sexism, Harassment, Media, Participation.

Giriş

Tarih boyunca tüm toplumlarda kadınlar ve erkekler, temelde biyolojik olan ancak kültürel olarak yeniden üretilen rol farklılıklarıyla yaşamışlardır. Yeniden üretilen cinsiyet rollerinin, doğal farklılıkların ötesinde hiyerarşik bir görünüm arz edebilmektedir. Bu hiyerarşide yaygın olarak kadın genellikle ‘eksik’ olarak görülmüş, erkek kontrolünde ve erkekler tarafından belirlenen toplumsal yapı içerisinde ele alınmıştır. Spor, tarihsel süreçte çeşitli anlamlar yüklenen ve farklı işlevlerine vurgu yapılan bir faaliyet olmuştur. Bir zamanlar üst tabakaya özgü, tembellik ve savurganlık göstergesi iken, teknolojinin gelişimine bağlı olarak geniş halk kitlelerinin katıldığı, “kaliteli yaşam”a katkı sağlayan bir faaliyete dönüşmüştür (Fişek, 2003). O kadar ki, artık sporun “temel hak”lardan biri olduğu hukukçular arasında tartışılmaktadır (Erdemli, 2003). Spora ilginin artması, onun yüksek performans çıktılarına verilen ödüllerin de artmasını sağlamış, böylelikle sporda daha karmaşık yapılar oluşmaya başlamıştır.

Günümüzde spor, özellikle elit düzlemde olumlu işlevlerinin yanı sıra çeşitli olumsuzluklar da içermektedir. Örgütlü ve performans odaklı biçimleriyle doping, aşırı yüklenme, (sporcu olarak) kendi bedenine ve (seyirci olarak) gerçek hayatın sorunlarına yabancılaşma, saldırganlık gibi olumsuz yanlarını göz önünde bulundurmadan sporu temel bir hak ilan etmek, modern görünümüyle “spor taraftarlığı” yapmak olur. Şampiyonluklar ve dereceler geçmişten günümüze aktarılırken “elit”, “amatör”, “spor”, “sporcu” kelimelerinin “yüksek kişiliğe” işaret eden gerçek anlamları, az okuyan kitlelerin ulaşamayacağı spor tarihinin detaylarında gizli kalmıştır. Şimdi moral sahnesinde; “stratejik faul” gibi mantıksal uyarlamalarla ve holiganizmi, şiddeti, ırkçılığı, saldırganlığı, cinsiyetçiliği üreten boyutları olan çıkarıcı profesyonellik anlayışıyla “yüksek ahlak”a ilişkin imajı yaralanmış (*elit spor* ve sağlığı hiçe sayma pahasına da olsa modern beden kültürüne ulaşmada aracı olarak kullanılan (*kitleysel spor*) görünümüleri göze çarpmaktadır. İşte bu görünümler, insanların sporu yaşam kalitesini arttıran bir etken olarak değerlendirmelerinde çelişkilere yol açabilmektedir.

Sporun popülaritesi karşısında çoğu zaman üzeri örtülen ve görmezlikten gelinen bu olumsuzluklar spordaki kadınlar söz konusu olduğunda çok daha rahatsız edici boyutlara ulaşabilmektedir. Oysa spora doğru biçimlerde ve aktif katılım yoluyla fiziksel, bilişsel, psiko-sosyal gelişime artan bir katkı söz konusu olmaktadır. Nitekim bazı kadınlar toplumsal hareketlerle sporda “aktif” biçimde varolabilmenin ötesinde ona “doğru” şekillerde katılabilmenin de savaşını vermektedirler. Bu bağlamda sporda kadınlar ve erkekler arasındaki farklılıklar, sadece farklılıklar olarak ortaya çıkmamakta, cinsiyete dayalı hiyerarşik işbölümleri göze çarpmaktadır. Günümüzde bilimsel bir disiplin olarak araştırılan ve evrensel nitelik taşıdığı söylenen sporun hiyerarşik, cinsiyetleştirilmiş inanç ve eğilimlerden etkilenmiş ve etkileniyor oluşu şaşırtıcı olabilir. Ancak Batı’da son elli yılda ve ülkemizde belki son on yılda artan, kadının sporda var olmasına engel olabilecek inanışlar ve iddialar üzerinde duran araştırmaların toplumsal sonuçları da görülmeye başlamıştır.

Materyal Metod

Araştırmada, derinlemesine bilgi toplamayı sağlayan nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Mülakat tekniği ile aktif olarak spor yapan/yapmış elit sporcu (s:14), antrenör (s:11) ve spor yöneticisi (s:11) toplam 16 kadınla görüşmeler yapılarak Türkiye’de spordaki kadının yerine ilişkin algıları belirlenmeye çalışılmıştır (görüşülen kadınların çoğu iki ya da üç role birden sahip olduğundan toplam sayı 16’dır). Teorik örneklem (Kümbetoğlu, 2005) ile görüşülecek kişiler belirlenmiştir.

Görüşmeler, ses kayıt cihazı kullanılarak ve anında not alma şeklinde yapılmıştır. Görüşmelerde, “görüşme formu” oluşturulmuş, konularla ilgili ayrıca ek sorular da sorulması yoluyla daha ayrıntılı bilgi alınması amaçlanmıştır. Katılımda çeşitliliği sağlamak yoluyla evrene genelleme yapmak değil, çeşitli durumlar arasında ne tür ortaklıkların ve benzerliklerin var olduğunu keşfetmek amaçlanmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2000).

Bulgular

1. Araştırma Grubunun Genel özellikleri: 14 elit sporcudan 10 kişinin en az 10 yıl ve daha fazla elit sporculuk deneyimi olmuştur ve 5’i hala aktif elit sporcudur. Toplam 14 elit sporcunun (aktif spora devam edenlerden) üçü hariç diğer hepsi aynı zamanda spor

yöneticisidir. 11 katılımcının, 6'sı elit düzeyde olmak üzere antrenörlük deneyimleri olmuştur. Katılanlardan bir kişi, sadece antrenördür. Sporda yöneticilik deneyimleri olan toplam 11 katılımcıdan 3'ü A kategorisinde (federasyonlardan birinde veya Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi'nde yönetim görevi olmak), 4'ü B kategorisinde (kulüpte yönetim görevi olmak), 4'ü C kategorisinde (özel bir spor işletmesinde yönetim görevi olmak) görevlidir. Spor yöneticisi olan katılımcıların biri hariç tamamı (s:10), elit sporculuktan gelmektedir.

Elit sporculukları devam etmekte olan katılımcılar 25-28 yaşları arasında olup, spor yöneticisi olanlar ise en az 28 yaşındadır. Spor yöneticisi olanlardan altısı 28-36 yaşlar arasında beşi 37 ve üzeri yaşlar arasındadır. Hem antrenör hem elit sporcu aynı zamanda da yönetici olan dokuz kadının yaş ortalaması yaklaşık 37'dir. Katılımcılardan 11'i üniversite, 1'i doktora eğitilidir. Dördü lise mezunu olan katılımcılardan 3'ü elit sporculuklarının sorumluluklarından dolayı üniversite eğitimlerine tam katılım sağlayamadıkları için "atıldıklarını" dile getirmişlerdir.

2. Okullarda Spora Katılım Fırsatları: Görüşmecilerden Türkiye'deki kızların ve erkeklerin okullarda spora katılıma fırsatları sorulduğunda cinsiyetlerarası farklılıklara ilişkin örneklerden önce genel olarak okul sistemindeki çarpıklıklara ve yetersizliklere vurgu yapmışlardır. Bu durumdan kız çocuklarının daha olumsuz etkilendiğini dile getirenler olmuştur. Katılımcıların 15'i, okullarda spora katılımı kız ve erkek çocukları arasında fırsat eşitsizliklerine az veya çok rastlamış olduklarını çeşitli şekillerde dile getirirken, bir katılımcı eşitsizliğe hiçbir şekilde rastlamadığını dile getirmiştir. Toplam 11 katılımcı ifade ettikleri "belirli şartlarda" kız ve erkeklerin okullarda eşit fırsatlara sahip olabildiklerini en az bir kez dile getirmekle birlikte, bunlardan 4'ü eşit şartların genelde hakim olduğuna inanırken diğer 7 kişi ayrımcılığın yaygınlığına dikkat çekmekte ve çoğu bu durumu genellemektedir. Beş katılımcı eşit şartlardan hiç bahsetmemekle birlikte her zaman veya genellikle ayırım yapıldığına dikkat çekmişlerdir. Bu durumda katılımcılardan toplam 12 kişi, okullarda kız ve erkeklerin cinsiyetlerine bağlı olarak spora katılım fırsatlarının çoğunlukla eşit olmadığını belirtmiştir.

Okullarda kız ve erkek çocukların spora katılımdaki fırsat eşitsizliklerinin sebepleri ile ilgili katılımcıların ifadelerine göre şu şekilde sıralanabilir: Öğretmenlerin ders içi ve dışı

uygulamalarındaki farklılıklar, okulların spora ilişkin politikası, genel olarak -özellikle devlet okullarında- eğitim sisteminin kalitesizliği, okullardaki fiziksel koşulların yetersizliği, bölgenin sosyo-kültürel ve ekonomik gelişmişliği, aile ve çevrenin sosyo-ekonomik ve eğitim düzeyleri, bilinçliliği, kızları eğitim ve spora katılımı pasifleştiren geleneksel rol öğretilerinin yaygınlığı, kız ve erkeklerin fiziksel farklılıkları ve doğaları gereği. dini inançlar.

Katılımcıların çoğu ailenin ekonomik refah düzeyi ve eğitim düzeyi arttıkça kızların spora yönlendirilme oranının da arttığı azaldıkça spora yönlendirme oranının da azaldığı ve sporu ekonomik, dini ve ahlaki açılardan değerlendirme eğilimleri gösterdikleri görülmektedir. Kızların spora katılımındaki pasifliklerini dile getiren diğer tüm katılımcılar bu pasifliğin nedenini aile ve çevreden benimsetilen ve öğrenilen toplumsal cinsiyet rol öğretilerinin ve örneklerinin etkisinden kaynaklandığı konusunda hemfikirdir. Kızların katılımının daha az ya da fazla oluşunun o spordaki baskın cinsiyet tanımına da bağlı olduğunu dile getirenler olmuştur. Buna örnek olarak futbol, basketbol gibi branşlarda kızların daha az; dans, yüzme gibi branşlarda ise *en azından eşit sayıda* katılımcı olabildikleri belirtilmiştir.

3. Toplumda Spora Katılım Fırsatları: Katılımcılara okul sisteminin ötesinde genel olarak toplumda kadınların spora katılım imkanları sorulduğunda ortak problemlerden (eğitim düzeyinin ve bilinçliliğin düşüklüğü, dinin yanlış yorumlanması, kişisel çıkarlar, vs.) ve bunların kadınlara olan olumsuz yansımalarından söz etmişlerdir. Görüşülenlerden yalnızca biri spora katılımı kadın ve erkeklerin her durumda eşit olduklarına şahit olduğunu, biri ise eskiden olmasa da artık katılım şartlarının eşit olduğunu dile getirmiştir. Bununla birlikte kadınların toplumda spora katılmaya ilişkin imkanlarının eskiye göre daha iyi durumda olduğunu ifade eden diğer katılımcılarla birlikte toplam 14 kişi pek çoğu hala devam etmekte olan olumsuz şartlara ve kadın katılım oranının düşüklüğüne vurgu yapmışlardır.

Görüşmelerden elde edilen ifadeler; kadınların spora katılımının (toplumun belirli bir kesimi tarafından) hâlâ kabul görmemesi, güvenlik sorunu; spora katılım öncesi, sonrası ya da sonrasında tacize uğrama tehlikesi aile, eş, erkek arkadaş, vs. baskıları, az oranda olsa da kadınların spora eskiye göre artış gösteren katılımı, kadın sporlarına seyirci

desteğinin/ilgisinin çok az oluşu, medyanın kadın sporlarına ilgisizliği, kulüplerde eskiye göre daha iyi ücretler kazanılmasına rağmen erkeklere kıyasla çok daha az kazanılıyor olması ve her açıdan (malzeme, çalışan sayısı, vs.) daha kötü olan şartlar, kadınlar için örneklerin olmaması nedeniyle sporun erkek uğraşı olarak görülmesi ya da kadın uğraşı olarak görülmemesi, futbolun erkek egemen bir spor kültürünün yaygınlaşmasına olan itici etkisi, devlet yönetiminin kadını eve kapatmaya yönelik politikası, kız ve erkek çocuklarına biçilen toplumsal cinsiyet rolleri, toplumsal yapı, aile yapısı, ekonomik durum, okul, din, çevrenin etkisi, sporun örgün eğitimi olumsuz etkileyeceği kaygısı, evlilik, çocuk doğurma (Sporu bırakmada zorunlu bir etken olduğu yanılgısı), erkeklerin fiziksel üstünlüğü; erkeklerin genel kuvvete, performansa, sürate dayalı bu tür sporlarda bayanlardan daha iyi olduğu düşüncesi, erkek sporunun seyirinin daha güzel olduğu, sponsorların da bu nedenle erkek sporlarına destek veriyor olduğu düşüncesi, sporların cinsiyetleşmesi, erkeklere her zaman öncelik tanınıyor olması (örneğin aile içinde her konuda, kulüpte salon saati almada, vs.), sürekli erkek antrenörlerle çalışmanın getirebileceği olumsuzluklar şeklinde özetlenebilir. Kadınların spora katılımlarının günümüzde tabu olmaktan çıktığı, katılımın arttığı, yöresel farklılıkların bulunduğu, ancak toplumda kadının spor yapmasını hâlâ kabullenemeyenlerin olduğu ifade edilmiştir.

Türkiye’de kadınların aile, ağabey/erkek kardeş, erkek arkadaş, eş, vb. kişilerce hayatlarının her döneminde bir şekilde baskı altında tutulmalarının sık rastlanan bir durum olduğu konusunda katılımcıların çoğu hemfikirdir. Genellikle kadının üzerine yüklenen ek görevler kadını başka bir uğraşa yönelmesini sıklıkla engellemektedir. Kadının spora katılım öncesi, sırası ve sonrasında tacize uğrama tehlikesi ve bu güvenlik sorununun baskı uygulayan yakınlarınca spora katılımına son verme şeklinde çözülmesi, görüşmeye katılanlardan bazılarının dile getirdiği bir durumdur.

Farklı branşlarda ifade edilen, karşılaşılan benzer sorunlara bir diğer örnek, kadın milli takımlarının geçerli sebep gösterilmeksizin, kadınların üstün başarılarına rağmen uzun yıllar kapatılmasının yanında erkek takımlarının başarısız olsalar bile desteklenmesine devam edilmesidir. Örneğin yüzmede (Gökalp, 2005) ve basketbolda kadın milli takımlarının 20 yıl kadar bir süre durdurulmasını örnek veren bir katılımcı, “bayan basketbolunda belli bir

seviyeye gelemememizin nedeni, belki araştırdığımızda bu 20 seneye dayanacak” derken başka bir branştan bu konu ile ilgili dertli olduğunu dile getiren diğer bir katılımcı ile aynı değerlendirmeyi yapmaktadır. Elit sporun kitle sporuna itici olumlu etkisinin çok önemli olduğunu da dile getiren bir katılımcı, kendilerine bir branşta umutlandırılmalarına ve hak ettiklerine inanmasına rağmen erkeklere sunulan hiçbir imkanın kadınlara sunulmayışına, bu branşta milli takımların kapatılmasına karşılık örgütlendikten ve bu sporun kadınlar arasında gelişimi için çabalarını kendi imkanlarıyla devam ettirmeye başladıktan bir süre sonra federasyonun bu durumdan rahatsız olduğunu belirtmiştir.

Bir katılımcı, sporun küresel boyutunun yerel düzeyde kadın sporuna olan etkisini olumlu bir bakış ağıısıyla dile getirmiştir. Ona göre dünya çapında başarı kriterlerinden birinin başarılı sporcu sayısına endekslenmesi ile elit düzeyde kadınların yolu ağıılmış gibi görölmektedir. Kulüplerde özelliklere sporculara ödenen ücretlerdeki en başından beri varolan büyük uçurumun günümüzde yavaş yavaş kapanmakta olduğu söylene de bu farkın kapanmayacağı düşünölmektedir. Yine de günümüzde ulaştığı profesyonelliğin önemli bir başarı olarak algılandığı bazı branşlarda ve belirli kulüplerin kadın takımlarında ayırım olmasına rağmen özellikle sporcuların durumlarından memnun oldukları daha doğru bir ifadeyle ayırımı vurgulamak yerine gelinen noktayı övmek ve kulüpleriyle gurur duymayı tercih ettikleri göze çarpmaktadır.

Yine erkek yöneticiler ve antrenörlerle çalışıyor olmanın çeşitli şekillerde sıkıntılarını her zaman çektiğini dile getiren bir antrenör, erkeklerin bayanların başarısını hazmedemediklerini, kıskançlık yaptıklarını, birtakım olaylara bir bayan olarak katılmasını dahi istemeyebildiklerini ve benzeri zorluklarla karşılaştığını söylemiştir.

4. Medyada Kadın Sporları: Görüşmelerde medyada kadın sporlarının takdim biçimlerini değerlendiren kadınların belirttikleri sorunlar şu şekilde sıralanabilir:

- Kadının erkek sporlarından farklı olarak ya da onların bazıları gibi büyük başarılarla rağmen medyada yer alamayışı ya da çok az -çoğunlukla sadece voleybolda- ve gittikçe azalan biçimde yer bulabilmesi.

- Medyanın sadece futbola yer vermesi, spora ilişkin bilgilendirme, haber verme görevini yerine getirmemesi,
- Spor medyası mensuplarının eğitim eksikliği ve spor kültürüne ulaşamamış olmaları ve bunun doğurduğu sorunlar, kasıtlı veya kasıtsız doğru olmayan haberlerin yapılması,
- Kadın sporlarının gelişimini olumsuz etkileyecek biçimlerde özel hayatlarıyla, başarısızlıklarıyla, cinsel obje olarak, vs. ön plana çıkarılması,
- Sporcunun sporculuk kariyerine ilişkin süreçlerin gündeme gelmemesi ve bunların doğurduğu diğer sorunlar,
- Medyanın teşvik ediciliğinden özellikle kadınların mahrum bırakılıyor olması,
- Spor basınında magazin kültürünün, kolaycılığın doğurduğu sorunlar.

4 katılımcı medyanın kadınlara yeterince yer verdiğini ve kadınlar açısından medyada bir sorun olmadığını ya da eskiden olsa da artık durumun düzeldiğini belirtirken diğer 12 katılımcı medyada sporla ilgili genel ve kadına ilişkin sorunlara vurgu yapmışlardır. Katılımcılardan 10 kişi medyaya ilişkin değerlendirmesinde futbola değinmiştir. Onlara göre futbol, başka bir branşa önem vermeyen medya sayesinde gelişmiştir. Futbol, -medyada çoğu zaman- kadın katılımcısı olmadığından ataerkil modeli yaygınlaştırırken, kadını sporun dışında bırakmaktadır.

5. Taciz: Sporda kadınlarla ilgili önemli bir sorunun da cinsel taciz olduğu ancak çeşitli nedenlerle bunun çok önemli bir kısmının açığa çıkmadığı konusunda katılımcılar düşüncelerini aktarırken “Siz ya da tanıdıklarınızdan böyle bir durumla karşılaşan oldu mu? Sizi ya da onları bu durum nasıl etkiledi?...” gibi sorulara da yanıt vermeleri istenmiştir. Görüşülenlerden dördü kendisinin veya yakınlarından en az birinin cinsel tacize maruz kaldığını söylemiştir. Diğer 12 kişi kendisinin veya yakınlarından birinin böyle bir duruma maruz kaldığına şahit olmadıklarını dile getirmekle birlikte bu 12 kişiden beş kişi medyadan ve çevreden bu tür olaylara ilişkin duyularının olduğunu dile getirmiş ve sonuçta en az dokuz kişi sporda taciz olaylarının önemli bir kısmının açığa çıkmadığı ve çeşitli şekillerde örtbas edildiği konusunda hemfikirdirler. Ayrıca sporda taciz olaylarına hiçbir biçimde şahit

olmadığını dile getiren yedi kişiden üçü bu olayların neden açığa çıkmadığı konusunda yorum getirmemiş ve bu durumların sanıldığından daha fazla olduğuna katılmamışlardır.

Görüşmelerde özellikle küçük yaşta çocuklara uygulandığı haliyle tacizin kabul edilemez olduğuna vurgu yapılmış, yaşları daha büyük sporcularda ise sanki sorumluluk taciz eden ve edilene eşit paylaştırılmış ya da tacize engel olmada veya o noktaya gelmeden gereğini yapmada taciz edilene tam sorumluluk verilebilmiştir. Küçük yaşlardan itibaren çok çeşitli spor dallarında, belediyelerde ve okul ve üniversite takımlarında spora katılan bir katılımcı, cinsel tacizin bir kısır döngü haline geldiğini ve bu kısır döngüyü küçük yaşta sporcuların bilinçsizce çalıştırıcılarına/antrenörlerine karşı ilgi duyma yoluyla başlattıklarına inanmaktadır. Ona göre kız tarafından gelen ilgiyi eninde sonunda karşılıksız bırakmayacak olan erkek çalıştırıcı zamanla buna alışacak ve artık sporcu tarafından ilgi oluşmasını beklemeden böyle bir eğilim ya da beklenti içine girebilecektir. Bunu alışılmış bir durum olarak her yeni karşılaştığı sporcuda da deneyebilecektir. Özellikle sporda cinsel tacizin dikkatle ele alınması gerektiğini vurgulayanlar sporun başka alanlarda olmayan rahat doğal ortamının, sporun içinden olmayanlarca öyle olmadığı halde taciz etme, eşcinsellik, cinsel yakınlık duyma gibi algılanabilecek görüntülere, ortam ve tecrübelerle yol açabildiğini, yakınlaşmaların abartılıyor olabileceğini dile getirmişlerdir.

Görüşülenlerden sekiz kişi tacize uğrayanların korktukları için bunu açıklayamayabileceklerine değinmiştir. Bu korkunun nedenlerinin diğerleri tarafından kabul görmeme, camiadan dışlanma, sporculuk kariyerinin bitmesi, çevredekilerin tepkisini almak ve aşağılanmak korkusu, taciz edenin ceza görmeyeceği, ancak açıkladığı ile kalacağı gibi çeşitli düşüncelerden kaynaklanabileceği dile getirilmiştir.

Sonuç

Araştırmamızda sonuç olarak, kadın sorununu başka konularla birlikte ele alma, diğer genel problemleri kadın sorunundan üstün tutma veya genel sorunlara kadın sorunundan daha fazla odaklanma gibi genel eğilimler tespit edilmiştir; görüşülenler arasında sporda kadın sorununu daha önce hiç düşünmediğini dile getirenler olmuştur. Toplumun yapılandığı kadınsılık ve erkeksilikle ilgili kişilik özellikleri ve davranış kalıplarının spora da yansıdığı ve bunun sonucu olarak sporun görece erkeksi bir faaliyet olarak geliştiği; kadınların

okullarda, kulüplerde, federasyonların çatısı altında, sivil hayatta, elit ya da kitlesel spora katılımında genel problemlerden daha fazla etkilendiği ve erkeklerden farklı olarak özgül problemlerinin olduğu; medyada spora ilişkin görüntülerde kadının belirgin biçimde cinselliğinin ön plana çıkarıldığı ve başarılarına erkeklerle eş değerde yer verilmediği; spor çevrelerinde bile spordaki cinsiyetlerarası fırsat eşitsizlikleri konusunda bilincin gelişmediği; kadını spordan uzaklaştıran önemli etkenlerden taciz sorununun çözümünün muğlak kaldığı ve örtbas edildiği ortamların oluşturulduğu söylenebilir.

Ayrıca kadınların çoğunun işsiz ve erkeğe ekonomik olarak bağımlı olduğu, örgün ya da yaygın-mesleki eğitime yeterince katılamadığı, özellikle sporda daha kalitesiz şartlarda çalıştığı, kendilerini geliştirme fırsatlarının sunulmadığı, geleneksel roller ve işlere mecbur bırakıldığı gibi diğer sorunlar da göze çarpmaktadır.

KAYNAKLAR

- 1) Erdemli, A. (2003). Bir Temel İnsan Hakkı Olarak Spor. Beden Eğitimi ve Sporda Sosyal Alanlar Kongresi. Bildiriler Kitabı, Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, s: 1-6, 10-11, Ankara.

- 2) Fişek, K. (2003). *Devlet Politikası ve Toplumsal Yapıyla İlişkileri Açısından Dünyada ve Türkiye’de Spor Yönetimi*. YGS Yayınları, 1. Basım, İstanbul.
- 3) Gökalp, E. (2005). Medya ve Spor ya da Spor/Futbol Medyası. *Toplum ve Bilim Dergisi*, 103: 121-137, Birikim Yayınları, İstanbul.
- 4) Kümbetoğlu, B (2005). *Sosyolojide ve Antropolojide Niteliksel Yöntem ve Araştırma*. 1. Basım, Bağlam Yayınları, İstanbul.
- 5) Yıldırım, A., Şimşek H. (2000). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık, Ankara.